

Νίκος Μ. Κατσουλάκος *

«Χούντα δε θυμάμαι, μα ούτε ελευθερία, της μεταπολίτευσης καημένη γενιά» λέει ένα ωραίο τραγούδι του Πορτοκάλου της εποχής των Φατμέ. Και να που σήμερα ελάχιστοι θυμούνται ότι είναι η μαύρη επέτειος της 21ης του Απρίλη και, ταυτόχρονα, είναι έγκλειστοι, βγαίνουν από το σπίτι μόνο με χαρτί... Κι εκεί που τα σκεφτόμουν αυτά, κάνοντας «Σωματική άσκηση σε εξωτερικό χώρο ή κίνηση με κατοικίδιο ζώο», ακούω στο ραδιόφωνο, ένεκα της ημέρας, κάτι πολύ πιο στιβαρό από τον Πορτοκάλου. Ο Μίκης στις δόξες του, μ' αυτήν την τόσο οικεία ξέπνοη φωνή τραγουδά «Διότι δεν συνεμορφώθη προς τας υποδείξεις». Αμέσως, πέταξα το Β6 εξοδόχαρτό μου, νιώθοντας λίγος και μικρός και γύρισα στο σπίτι. Τουλάχιστον να καταγράψω τις σκέψεις μου, μπας και νιώσω λιγότερο σφίξιμο.

Μοιάζει η τρέχουσα, σοβαρή υγειονομική κρίση να έχει σκεπάσει τα πάντα. Μεγάλος τιμονιέρης ο Κυριάκος, με «καλό μπάτσο» τον μελίχιο Τσιόδρα και «κακό μπάτσο» τον sexy Χαρδαλιά. Κι ο λαός, φοβισμένος σε ένα ιδιότυπο, μαζικό σύνδρομο Στοκχόλμης, να περιμένει πότε θα χαλαρώσουν τα μέτρα, εξαρτημένος - πάντα - από το τακτικό δελτίο θανάτων. Ποιος θα δώσει ελπίδα σε αυτό το λαό; Αυτό το λαό που, ενώ τόσα χρόνια λαιοδορείται χυδαία πέρασε την τελευταία πενταετία τις πιο δύσκολες εξετάσεις με άριστα: 2015 capital controls (θα πεθάνετε αν ψηφίσετε ΟΧΙ) και 2020 κορωνοϊός (θα πεθάνετε αν ξεμυτίσετε). Ένας λαός που έκανε όλο τον κόσμο να μιλάει για το παράδειγμα της Ελλάδας, αλλά παραχωρεί τα πρωτεία της επιτυχίας στον πρωθυπουργό του έναντι πινακίου φακής: 800 ευρώ για 1,5 μήνα (ω, τι τέχνασμα!), 600 ευρώ με δώρο «σκόιλ ελικικού», 400 ευρώ στους μακροχρόνια, μαύρα εργαζόμενους (κατά το θρασίμι τον Άδωνι) ανέργους...

Πάμε πάλι, ποιος θα σώσει το λαό αυτό από το μέλλον που του ετοιμάζουν;

Θα 'θελα η απάντηση να είναι η Αριστερά. Μοιάζει, όμως, κι η Αριστερά να έχει αποκοιμηθεί: περνά μια εαρινή νάρκη, περιμένοντας άραγε τι; Να έρθει το θέρος, να σφίξουν οι ζέστες και να αποθάνει ο ιός; Να επιδείξει υπευθυνότητα και «μετά να λογαριαστεί»;

Για να δούμε λίγο τι γίνεται.

Α, σημειώνω προκαταβολικά: αν και λόγω ένταξης με ενδιαφέρει κυρίως η εκτός κοινοβουλίου Αριστερά, εγώ θέλω – τουλάχιστον – να θεωρώ Αριστερά και το ΚΚΕ και το ΣΥΡΙΖΑ. Δε με νοιάζουν οι λιγότερο ή περισσότερο κακές επιλογές των ηγεσιών των κομμάτων αυτών. Αλλά για μένα ο κόσμος του ΚΚΕ και ως ένα βαθμό του ΣΥΡΙΖΑ είναι εν δυνάμει σύντροφοί μου, δε θέλω να τους χαρίσω έτσι για πλάκα στο Δημήτρη και τον Αλέξη!

Τα κοινοβουλευτικά, λοιπόν, κομμάτια της Αριστεράς έχουν δώσει ρεσιτάλ υπευθυνότητας. Τήρηση όσων λένε οι επιστήμονες, και κατά συνέπεια η κυβέρνηση, διότι ο Άγιος της Πίστεώς μας Τσιόδρας δεν είναι μονάχα δόκτωρ λοιμωξιολόγος, είναι και ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ του Υπουργείου Υγείας. Αλλά υμνώντας τον Τσιόδρα – εδώ ταυτίζονται απόλυτα ΣΥΡΙΖΑ και ΚΚΕ – τους διέφυγε ότι χειροκροτούν και την κυβέρνηση. Και μετά, τρέχουν να...λογαριαστούν. Αλλά το μετά είναι αργά! Η δική μου Αριστερά, η εκτός Βουλής έχει τηρήσει καλύτερη, συνολικά, στάση. Δεν ξέχασε τόσο διακηρυκτικά, όσο και σε επίπεδο πράξης ότι δεν μπορεί να σταματήσει η πολιτική δράση. Έκανε κάποιες σημαντικές κινήσεις, δείχνοντας στην πράξη ότι ο νέος κορωνοϊός έχει μεν επικινδυνότητα, αλλά δεν είναι και Ebola, να κλειστούμε στα υπόγεια κρατώντας την αναπνοή μας. Κι όμως, πολλοί σύντροφοι είτε με αρθρογραφία είτε με συνεχείς αναρτήσεις στα social media αναπαράγουν τα πλέον δυσάρεστα σενάρια για την πανδημία, προειδοποιούν με ένα, μάλλον, περίεργο ύφος και υπονοούν ότι είναι απερίσκεπτο «να μην ακούμε την επιστήμη». Μάλιστα, ενίοτε επιτίθενται σε όποιον (ειδικό ή μη) εμφανίζεται ως σκεπτικιστής, φτάνοντας να τον πουν ανεύθυνο ή συνωμοσιολόγο. Οπότε, και η εξωκοινοβουλευτική Αριστερά, παρά τη θετική της στάση, δεν έχει γλυτώσει τελείως από την «υπευθυνότητα» και το φόβο.

Κι ο έρμος λαός, που τον αφήσαμε; Α, ναι στο δελτίο θανάτων. Και στον τρόπο της πείνας που θα φέρει η ανεργία και η νέα οικονομική κρίση. Ε, ωραία και τι να κάνει η Αριστερά; Να κάνει αυτό που πρέπει. Δηλαδή: αρχικά να σκεφτεί και μετά να εφαρμόσει το «δεν συνηγορήθη προς τας υποδείξεις»!

Θα αναφέρω δύο παραδείγματα που για μένα δείχνουν ότι κάτι έχει πάει στραβά και πρέπει να κάνουμε άμεσα κάτι, ώστε να αλλάξει το κλίμα στην κοινωνία και να αποφύγουμε τους άλλους στίχους του τραγουδιού «Χρόνος μπαίνει, χρόνος βγαίνει, μες στο σύρμα περπατώ θα περάσουν μαύρες μέρες δίχως να σε ξαναδώ».

Σκέφτομαι ότι ενώ η χούντα ήταν στα ντουζένια της ο λαός μετέτρεψε την κηδεία του Γεωργίου Παπανδρέου, πρώτα, και την κηδεία του Γιώργου Σεφέρη, μετά, σε αμφισβήτηση του καθεστώτος με την μαζική συμμετοχή του. Με στρατιωτικό καθεστώς, κι όμως κατέβηκε στο δρόμο. Κι εμείς; Με κοινοβουλευτική δημοκρατία – καλά εδραιωμένη από το 1974, ας είμαστε ειλικρινείς – δεν κλάψαμε το νεκρό μας, το ΔΙΚΟ μας νεκρό, το Μανώλη Γλέζο (και βέβαια τον Περικλή Κοροβέση). Θα μου πείτε, ωραία, τι να κάνουμε, να πάμε κόντρα στους γιατρούς και να κάνουμε την Αθήνα υγειονομική βόμβα; Όχι, δε λέω αυτό. Όμως, είναι τραγικό τον πρώτο παρτιζάνο αλλά και τον άνθρωπο που απονομιμοποίησε με το σθένος του το Απριλιανό καθεστώς νικώντας ανθρωποφύλακες, να τους αφήσουμε στο ξόδι τόσο μόνους. Η Αριστερά έχει πάμπολλους αιρετούς εκπροσώπους από τη Βουλή μέχρι τα σωματεία. Γιατί δεν οργανώθηκε μια συγκροτημένη παρουσία στις κηδείες που θα μπορούσε να δώσει και μηνύματα εγρήγορσης κι αγώνα στο λαό; Εδώ νομίζω παρακοιμηθήκαμε, σύντροφοι. Όπως λέει κι ο Αγκάμπεν από την εποχή της Αντιγόνης είχε η ανθρωπότητα να μην κάνει κατά πώς πρέπει ταφές και κηδείες, στο όνομα ενός απροσδιόριστου κινδύνου και εχθρού. Για να το σκεφτούμε λίγο αυτό!

Δυστυχώς πλέον κινούμαστε – και πριν τον κορωνοϊό – περισσότερο με όρους facebook και λιγότερο με όρους κινήματος. Κι αυτό είναι σε μεγάλο βαθμό σημείο των καιρών, ακολουθεί μια κοινωνική δυναμική. Άλλωστε κι ο γράφων θα ήταν ψεύτης εάν παρίστανε το μεγάλο επαναστάτη. Κι εγώ στα social media βγάζω το άχτι μου. Το κακό της υπόθεσης αυτής είναι ότι περισσεύουν οι «ατάκες», οι εύκολες κι ανέξοδες δηλώσεις, η ταύτιση με απόψεις του συρμού. Κι έτσι, συχνά, όταν ξανασκέφτεσαι τι έκανες, βλέπεις ότι ήθελε λίγο παραπάνω σκέψη. Θα είναι αντιδημοφιλές, αν πω ότι το πατόκορφο βρίσιμο προς τους παπάδες την εποχή της πανδημίας είναι κάτι που θα αποδειχθεί στο τέλος λάθος, αλλά θα το πω.

Έχουμε πολλούς λόγους να τα βάζουμε με το ιερατείο που έχει στους κόλπους του σκοταδιστές και σεσημασμένους χρυσαυγίτες. Αλλά, σύντροφοι, γιατί τόσο εύκολα ουρλιάζαμε στο facebook και αλλού: «κλείστε τις εκκλησίες, δολοφόνοι»; Ξέρετε κάτι; Μπορεί εμείς να (θέλουμε να) είμαστε υλιστές και άθεοι αλλά η θρησκευτική ελευθερία είναι κεφαλαιώδες ανθρώπινο δικαίωμα που πάει χέρι – χέρι με την πολιτική ελευθερία. Κι αμέσως κάποιιοι θα ρωτήσουν, τι ήθελες να αφήσουμε τους παπάδες ελεύθερους να κοινωνάνε τον κόσμο και τις εκκλησίες να ‘ναι πήχτρα το Πάσχα; Όχι! Να καταγγείλουμε, όμως, την ανικανότητα του κράτους να επιβάλει στοχευμένα μέτρα για την εξασφάλιση «κοινωνικής απόστασης». Θα μπορούσαν, υπό όρους και κανόνες, με επίβλεψη από τις αρχές, οι άνθρωποι που το έχουν ανάγκη να πάνε στην εκκλησία με ασφάλεια. Το ίδιο, βέβαια, ισχύει για τα πάρκα και τα περιαιστικά δάση. Είναι έγκλημα που δεν μπορεί να πάει ο κόσμος να μυρίσει μια πασχαλιά στο Πεδίο του Άρεως, ενώ στριμώχνεται στα σούπερ μάρκετ! Κι οι αστυνομικοί πίνουν καφέ στα Everest και ελέγχουν τα εξοδόχαρτα στους κόμβους, αντί να επιβλέπουν την τήρηση των υγειονομικών κανόνων εκεί που θα έπρεπε, όπως στα πάρκα. Αλλά και στις εκκλησίες σύντροφοι! Γιατί αν με τόση ευκολία περιορίστηκε η επιθυμία των ανθρώπων να προσευχηθούν, ξέρετε πόσο πιο εύκολα θα απαγορευτεί η επιθυμία των ανθρώπων να αντιδράσουν στην πείνα και την ανεργία που έρχονται; Άλλωστε, για να γίνω λίγο ακόμη αντιδημοφιλής, οι πιο πολλοί αναπαράγουμε το «η θρησκεία είναι το όπιο του λαού» και ξεχνάμε την αμέσως προηγούμενη φράση του θείου Κάρολου: «Η θρησκεία είναι ο στεναγμός του καταπιεσμένου πλάσματος, η καρδιά ενός άκαρδου κόσμου, η ψυχή άψυχων συνθηκών». Να τα λέμε όλα, έτσι;

Δε θέλω να σας κουράσω άλλο, σύντροφοι. Νομίζω πως τα δυο παραδείγματα που ανέφερα αρκούν για να μας βάλουν σε σκέψη, όσον αφορά τη συμμόρφωση προς τας υποδείξεις. Η Αριστερά θα μπει στο ψυγείο της ιστορίας αν (για άλλη μια φορά) χαρίσει τις αναπόφευκτες κοινωνικές αντιδράσεις που έρχονται σε άλλους πολιτικούς χώρους. Βασικά, το σενάριο αυτό θα είναι εφιαλτικό, γιατί οι άλλοι πολιτικοί χώροι είναι τα σκοτεινά δωμάτια της ακροδεξιάς. Η πολλή υπευθυνότητα και ο υπερβολικός φόβος κάνει πολλούς συντρόφους να προτάσσουν την επιστήμη και την προστασία της ζωής, βασιζόμενοι όμως μονοδιάστατα σε συγκεκριμένες επιστημονικές προσεγγίσεις για τον κορωνοϊό. Είναι ξένο προς την Αριστερά να βλέπουμε την πραγματικότητα μόνο από μία οπτική. Τώρα κάποιιοι φορέσαμε τα γυαλιά της ιατροβιολογίας. Όμως, μια τόσο πολυεπίπεδη κρίση, όπως εξελίσσεται, θέλει και τα γυαλιά της φιλοσοφίας, τα γυαλιά της κοινωνιολογίας, της πολιτικής οικονομίας και πολλά άλλα γυαλιά (ηλίου και οράσεως)!

Έχουν φτάσει κάποιιοι και κάποιες να προτάσσουν ως απόλυτο, αδιαπραγμάτευτο στόχο την προστασία της ανθρώπινης ζωής, γι’ αυτό και τείνουν να ασπαστούν ακραίες σκέψεις, του τύπου «καραντίνα όσο χρειαστεί». Ψυχραιμία, συντρόφισσες και σύντροφοι. Μάλλον ξεχνάτε ότι ακόμη ζούμε στον καπιταλισμό και το σύνθημα «καραντίνα όσο χρειαστεί», στην προσπάθεια που θα κάνει το Κεφάλαιο να ανατάξει τις ζημιές του, θα έχει κόστος σε ανθρώπινες ζωές μεγάλο (για να μην πω μεγαλύτερο της πανδημίας), αφού δεν πρόκειται κανείς να επιδοτεί ες αεί όσους θα χάσουμε τις δουλειές μας. Αφήστε που πολλοί άνθρωποι ζουν σε εσωτερικά διαμερίσματα των 40 και 50 τετραγωνικών, σίγουρα τους θέλουμε κλεισμένους μέσα; Άλλωστε, εάν η Αριστερά μιλάει για «ανεκτίμητη» αξία της ανθρώπινης ζωής, απλώς ξεχνά ότι μέσα στον καπιταλισμό αξία έχει μόνο ό,τι έχει τιμή. Κι αυτό πρέπει να το ανατρέψουμε. Δυστυχώς δεν μπορούμε να το ανατρέψουμε κλεισμένοι στα σπίτια, περιμένοντας που θα κάτσουν τα στοιχήματα για την θνητότητα του κορωνοϊού.

Ελπίζω ότι τα ίδια τα γεγονότα θα μας σπρώξουν τελικά στην παύση της εκεχειρίας και της συμμόρφωσης προς τας υποδείξεις. Ραντεβού στους δρόμους του αγώνα σύντροφοι και συντρόφισσες και καλή μας λευτεριά!

Ο Νίκος Κατσουλάκος είναι Μηχανολόγος Μηχανικός Ε.Μ.Π.